

Tóth Lívia

Puskás Maris

A kasszánál lassan haladt a sor. Leszegett fejjel, elgondolkozva várakozott. A pénztárosnő durva hangjára emelte fel a tekintetét.

-- Maga meg ne itt pakolgasson! Fogja az árut és vigye ki, oda az előtérbe, a pultra, aztán szöszmötölhet vele, ameddig akar!

Kiegyenesedve, nyújtott nyakkal kémlelt előre, szerette volna látni, kire pirítottak rá ilyen erélyesen. Aztán megpillantotta. Kis, törekeny öregasszony állt a pénztárgép végénél, és az üzlet sárga zacskóiba rakosgatta azt, amit az imént vásárolt. Egy kenyeret és egy nagyobb csomag háztartási kekszet. Reszkető keze között zizegett a nejlon, végtelen türelemmel igazgatta benne új kincseit. Mintha nem is hallotta volna a dorgáló szavakat. Lassan haladt, mert a hóna alatt szorongatta régimódi, fekete, felülről záruló táskáját és a botját. A hölgy szúrós tekintetet vetett rá, majd a soron következő vásárlóra nézett, mintegy tőle várva a támogatást, a helyeslést. Hogy igaza van.

Nagyon megsajnálta a sötét ruhás vénséget, aki az álla alatt szigorú csomóra kötötte a fekete kendőt. Kabát nem volt rajta, harisnyás lábán lakkszandál. Puskás Maris jutott az eszébe róla. Pedig nem is hasonlítottak egymásra. Puskás Maris magas volt és testes, még a betegség sem tudta ilyen töpöröddttré aszalni. Igaz, a testsúlya végül a korábbinak a felére csökkent, mély redőket vetett a bőre, lapos mellei szinte a hasáig lógtak. Már elszállt belőle a lélek, az orvos is távozott, aki a halál beálltát megállapította, amikor megindult belőle a bélsár. Bemocskolta az ágyneműt és a lába szárát. Nagyon megijedt, de a halottat mosó asszony megnyugtatta, ez teljesen normális, másokkal is előfordul. Újabb lavór tiszta vizet kért, kicsavarta a szivacsot és egykedvűen fogott hozzá a munkához.

Az öregasszonynak sikerült kedve szerint elrendezni a kenyeret és az átlátszó fóliába csomagolt kekszet a sárga zacskóban, egyik kezébe fogta a botját, a másikba a táskát és a zacskót. Bizonytalan léptekkel indult a kijárat felé. Nem csak a botja, a lakkszandáljának a sarka is ütemesen kopogott a kövezeten. Kilépett a fénybe, visszafordult, hunyorogva nézett a bent lévőkre. Pedig nem is láthatta őket, hiszen a vastag üvegajtó már összezárult mögötte. Megmozdultak az ajkai, motyogott valamit. Aztán eltűnt a piaci asztalok között.

Puskás Marisnak is mindenről megvolt a véleménye. Amit kíméletlenül közölt a családtagjaival, a szomszédokkal, az utcán arra járókkal. Akkor már nem vállalta sem a főzést, sem a mosogatást, de ragaszkodott hozzá, hogy ő menjen el naponta a sarki boltba a kenyérért. Napsütésben, esőben, fagyban, hóban. Télen ócska zoknit húzott a cipőjére, rátámaszkodott a botjára, és óvatos, apró léptekkel tipegett. Féltette. Minden reggel aggódalmasan várta haza, rettegve, hogy a rossz hír előbb érkezik. Elesett, eltörte a lábát, a combcsontját, a medencéjét. Aztán megnyugodva hallotta a kulcs matatását a zárban. A betegség nyáron csapott le rá, részlegesen megbénult az egyik oldala.

Sorra került, fizetett. Nem mosolygott a pénztárosnőre, a visszajárót is alaposan átszámolta. Sietett, de azért kutatva pillantott körül. Az öregasszonyt sehol sem látta. Az őszi nap beragyogta az utcát. Arra gondolt, hogy nemrégiben, amikor a lehullott levélszönyeget gereblyézte össze, alatta harsogó zöld füvet és apró, fehér százsorszúpeket talált. A tűz felett egy tarka pillangó keringett, a felfelé nyújtózó lángok a szárnyai után kapkodtak, de ügyesen kitért előlük.

Váratlanul megpillantotta az öregasszonyt. A pénzváltó előtt állt és az utcára kirakott fekete táblán a krétával írt számokat böngészte. Kíváncsiságból? Vagy valóban eurót szeretne venni a megtakarított dinárkáin? A legszívesebben megkérdezte volna tőle, de tovább ment. Csak a nehéz szatyrot tette át az egyik kezéből a másikba. Az utcájuk sarkán falfehérré vált az arca a döbbenettől. Egy testes, ősz hajú asszony jött vele szembe. Puskás Maris egyik kedvenc ruháját viselte. A derékig gombos barna színű virágosat, kis gallérral. Bizonyára abból a dobozból származott, amelyet ő pakolt össze és ajándékozott el. Tudta, hogy ennek egyszer be kell következnie, most mégis nagyon meglepődött.

Puskás Marist, a nagyanyját, négy évvel ezelőtt temették el.

A másik part

A nő a túloldaltól jött. A folyó túlsó partjáról. És még egy kicsit távolabbról. Abból a faluból, amelynek a fiataljai a város diszkójába jártak. Éjszaka a pár kilométeres távolságot gyakran gyalog tették meg. Az út felénél állt az akácok liget, a Kiserdő, ahogyan nevezték. Már nincs meg. Pontosabban, alig maradt belőle valami. A fák többsége eltűnt azokban az inséges években, amikor az embereknek nem volt pénzük sem tülzölőre, sem másra. De a csonkok még most is ott vannak. Tanúskodnak arról, hogy sietősen, az éj leple alatt vágta el a törzset valaki. A Kiserdővel átellenben egy nád-dal övezett tavacska csillogott. Legalábbis a mindent megszépítő emlékezetben. A valóságban nyilván valami gödör

lehetett, egy közönséges bemélyedés, ami az esőzések során megtelt vízzel. Évente egyszer motorversenyt rendeztek körülötte. Lehetőleg olyankor, amikor alaposan felázott és kellőképpen sáros volt a talaj. A helyét ma is meg tudná mutatni. De ki hiszi el?

Most már saját háza van, de egyetemi hallgató korában több albérletben is megfordult. Az egyik még ma is gyakran az eszébe jut. Azt hitte, vendége van a házinéninek. A nyitott ablakon át hallotta a társalgásukat. Egy vékonyabb és egy mélyebb, öblösebb hangot. Vitakoztak. Nem komolyan, vére menően, csak amúgy, nőiesen. Amikor mindketten azt hiszik magukról, jobban tudják azt a valamit, mint a másik. És ezt be is szeretnék bizonyítani. Mosolyt készített az arcára, mielőtt kilépett volna az udvarra. Jó napot kívánok. Az asszony egyedül ült a teraszon. Beszélgetett. Önmagával. A szomszédok később elmesélték, kisgyermek korában családi tragédia szemtanúja volt. Az apja baltával ütötte agyon az anyját. Azóta beteg. De ne féljen – mosolyogtak rajta, nem közveszélyes. Esetleg csak saját magára. Néhányszor már belegyalogolt a Dunába, de mindig sikerült valakinek kimentenie. Ilyenkor virágcsokor van a kezében. Talán a halott édesanyjának viszi.

Pánikszerűen pakolta össze a holmiját. Az új albérlete egyszobás, rettenetesen koszos lakás lett. Az udvarban derékig ért a gaz. Az előző lakó még a WC-t is szarosan hagyta. A beköltözést hetekig tartó sikálás követte. Bútora sem volt. Kezdetben a földön aludt. A pincében, ahova téglából készült, csúszós, kopott lépcsők vezettek le, rengeteg újságot talált. Hatalmas halmokat, szinte a mennyezetig feltornyozva. Korán jött a tél, még nem készült rá. Felcipelte a kötegeket, a cserépkályha mellé ült, nagyobb galacsinokat gyúrt a lapokból, azzal tüzelt. Szerette nézni a lángokat. Amikor ismét a régi utcában járt, a ház elhagyatottnak tűnt. Becsengetett a szomszédokhoz, a volt házinénije után érdeklődött. Öngyilkos lett – mondták.

A következő költözéskor már a párjával figyelte megkönnyebbülten, hogyan kötözik le a teherautó ponyvaborítását. Mindent felpakoltak. Ismét a folyóhoz készültek. De nem a túloldalra. Nem oda, ahonnan jött. Kiterítették a város térképét. A körző hegyét ráhelyezték a képzeletbeli középpontra és egy jókora kört húztak. Eldöntötték, az új lakhelynek a vonalon belül kell lennie. Talán a folyó partján. Vízre néző ablakkal.

Továbbra is jól érzi itt magát. Pedig a házuk nincs túl közel a folyóhoz. De gyakran leszalad a partjára. Megáll a korlátnál. Nézi a hullámokat. A tulsó part homokját. Az erdőt. A látvány mindig megnyugtatja. Lecsillapítja lelke háborgását. Elvágódását. És nyugodtabban megy haza. Főzni.

Zágon László
(Nagykanizsa)
Öreg néni